

működjön az egész, és hogy a döntések eljussanak a megfelelő helyre, az szintén a titkárság feladata.

V. P.: Azt feltételezem, e döntések pozíciójukat tekintve két félek lehetnek: sok belőlük olyan, amivel mindenki egyetért – ezek a konszenzusos döntések –, de mi van akkor, ha csak többségi a vélemény, és vannak, akik épp fordítva gondolnak a dologra.

N. E.: Ez a legkomolyabb kérdés egy érdekérvényesítő szervezetnél. Véleményem szerint döntéseket csak az érdekazonosság szintjén szabad hozni, és ritka kényszerű kivételektől eltekintve mellőzni kell a döntéshozatalnál

azon témaköröket, ahol nincs egyetértés. Ezeknél vagy meg kell győzni a másikat – mert lehet, hogy a győzködés folyamán kialakul egy mindkét oldal számára elfogadható megoldás –, vagy pedig egyszerűen nem szabad döntést hozni a kérdésben. Végképp nem jó a kisebbségi véleményeket is kiadni, mert az hosszú távon a szövetség integritását sérti, rövid távon pedig ahhoz vezethet, hogy a kisebbségi véleményre hivatkozva nyomhatnak le olyat a torkunkon, ami nem tetszik a többségnek.

V. P.: Végül: merre tart a MaVíz?

N. E.: Mindig abból indulok ki, hogy ez egy stratégiai ágazat. A civilizált társadalomnak egyet-

len napja sem képzelhető el víz és csatornaszolgáltatás nélkül. Ez nem csupán azt mondatja velem, hogy „valahogy mindig kell, hogy legyen” és akkor majd ahhoz igazodunk, hanem azt, hogy ezt a „valahogy”-ot nekünk kell befolyásolnunk, olyanná tennünk, hogy megfeleljen a szakma normális, kiegyensúlyozott működésének. Ez egy olyan út, aminek talán túl vagyunk a küzdelemmel teli első szakaszán. Nyitnunk kell, nekünk kell megszólítani a döntéshozókat és nem ajándékként várni megmentésünket, hanem érvekkel érzékeltetni az elkerülhetetlen változtatások következményeit, de mellette valamiféle cserét is ajánlani: mi mellé tesszük tudásunkat és felelősségvállalásunkat.

A SZÁZADVÉG GAZDASÁG- KUTATÓ ZRT. ÁLTAL KÉSZÍTETT INTÉZKEDÉSI TERV

ZSEBŐK LAJOS
főszerkesztő

Az anyagot többen ismerik, még többen hallották, vagy csak hallottak róla. Nem lehet tudni, mire lesz elég, mennyire jutunk vele, de mindenképpen érdemes megismerni, mit is tartalmaz. Ehhez kívánunk segítséget nyújtani összefoglalónkkal.

A Kvassay Jenő Nemzeti Vízstratégiában a települési vízgazdálkodás középtávú céljai között szerepel a minőségi víziközmű-szolgáltatás megteremtése. Az Intézkedési Terv ebből kiindulva, a víziközmű-szolgáltatók helyzetét, működésük jelenlegi feltételrendszerét elemezve javaslatot tesz a kormány számára a kitűzött cél eléréséhez szükséges változtatásokra, a szolgáltatásminőség javítása, illetve fenntartása érdekében.

A Századvég Intézkedési Tervét megelőzően, 2016 májusában a MaVíz közgyűlése elfogadta a szakmai szövetség – a KPMG Tanácsadó Kft. közreműködésével készített – stratégiáját és annak végrehajtási tervét, amely a víziközmű-szolgáltatók szakmai szövetségén belüli összehangolt tevékenységét, közös céljait és a cégek szintjén elvégzendő feladatokat rögzíti.

A szakma, illetve ennek képviseletében a MaVíz döntéshozói egyetértenek abban, hogy az Intézkedési Tervben és a Stratégiában leírtak

együttes érvényre juttatása nélkül a víziközmű-szolgáltatás, illetve annak jelenlegi minősége már középtávon sem tartható fenn.

A Századvég Intézkedési Terve helyzetelemzésében megállapítja, hogy a kitűzött politikai célok megvalósultak, végbement a víziközmű-szolgáltató vállalatok integrációja, túl vagyunk az ivóvízminőség-javító program megvalósításának derekán, és érdemben befejeződött a csatornázási program is. A szektorban megvalósult a rezsicsökkentés, és életbe lépett számos, a fogyasztók érdekeit, jobb kiszolgálását elősegítő változtatás.

Az Intézkedési Terv ugyanakkor megállapítja és adatokkal alátámasztva bemutatja, hogy a korábban megépített ellátórendszerek előregedtek, továbbá a szolgáltatás megfelelő minőségű ellátásához szükséges működtető eszközök elavultak, és ezek felújításának, pótlásának messze nincs meg a fedezete. Emellett a szolgáltatók nagy része veszteségesé vált, gazdálkodási szempontból az ellehetetlenülés felé tart. Ennek okait az Intézkedési terv abban látja és ugyancsak adatokkal bizonyítja, hogy

- a víziközmű-szolgáltatás díjait a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény 2012 elejétől 2,6%-os minimális emeléssel befagyasztotta;
- sőt 2013 közepétől a rezsicsökkentésről szóló törvény 10%-kal csökkentette;
- a bevezetett fogyasztóvédelmi intézkedések jelentős többletterheléssel járnak;
- a közműadó bevezetése pedig a víziközmű-szektort erőn felüli közterherviselésre kényszeríti.

A szolgáltatók 2015-ben 14 milliárd forintot fizettek a költségvetésbe közműadó címén. A rezsi-csökkentés és a közműadó együttesen, reálértéken számolva 17 %-kal rontotta a víziközmű-szektor eredményét a 2011-es szinthez képest. Mindezek következtében a szolgáltató cégek háromnegyede veszteségesé vált.

A közműadóról az Intézkedési terv külön megállapítja, hogy többszörösen igazságtalan, mert

- példa nélkül álló módon nem a közmű tulajdonosa, hanem a közmű üzemeltetője fizeti;
- mert az adót egy ellátáson belül, külön a vízvezetékekre és külön a szennyvízcsatornára is meg kell fizetni;
- az energiaszolgáltatókhoz képest árbevétel-arányosan két-háromszoros a mértéke;
- a víziközmű-szektoron belül egyenlőtlen terhet jelent a kis településeket ellátó szolgáltatók hátrányára.

Emellett a közműadó hatása nem egyeztethető össze a közpolitikai célkitűzésekkel sem, ugyanis

- a forráshiány miatt a fenntartási, karbantartási és fejlesztési költségeket vissza kell fogni, aminek következtében a felhalmozódó beruházási igények nagyon hamar kezelhetetlenné válnak;
- a rendszer nem tud önfinanszírozó lenni;
- igazságtalan a kis településen élők számára, ugyanis az ellátás színvonala leginkább ott csökkenhet;
- a vízellátás társadalmi szempontból érzékeny terület, és a helyzet további romlása politikai kockázatokat rejt.

További súlyos probléma, hogy az amortizációs költségek nincsenek, vagy csak nagyon kis részben vannak beépítve a befagyasztott és csökkentett díjakba, sőt az utóbbi években javarészt EU-támogatásból épült rendszerek újonnan megállapított díjai sem érvényesítik azt maradéktalanul, holott az EU – Magyarország által is elfogadott – Víz Keretirányelv határozottan kimondja a teljes költségmegtérülés elvét. Az amortizációs költségek díjban való érvényesítése elmaradásának következtében a jogszabály által kötelezővé tett gördülő fejlesztési terveknek (pótlásoknak és beruházásoknak) nincs meg a fedezete, ami miatt az új rendszerek tekintetében az EU Bizottsága kötelezettszegési eljárást is indíthat.

A tanulmány kimondja, hogy a kormányzati stratégiai célok megvalósultak, ezt követően a szolgáltatás hosszú távú fenntarthatósága érdekében gazdasági, szervezeti és műszaki konszolidáció szükséges. Az intézkedési terv szerint a konszolidáció nem képzelhető el a vállalatok működési feltételeinek helyreállítása nélkül.

Erre a Századvég tanulmánya elvi szinten négyféle beavatkozási lehetőséget lát, és mindegyiknél megvizsgálja a lakosságra, a településekre, a központi költségvetésre és a szolgáltatókra gyakorolt hatást.

Az egyik ilyen lehetőség az állami támogatás növelése, amit elsősorban azért vet el, mert konzerválná a víziközmű-szektorban meglévő veszteségeket, konzerválná a szolgáltatók jövedelmi helyzetéből adódó különbségeket és növelné a költségvetés kiadásait.

A második csupán elvi lehetőség a közműadó díjban történő érvényesítése, vagyis a végfelhasználói árak növelése, ami a rezsi-csökkentés ellenében hatna, így tejjességgel vállalhatatlan.

A harmadik változat az áfa-kulcs 18%-ra való csökkentése, mely sok előnye mellett azért járhatatlan, mert társadalmi elégedetlenséget vál-

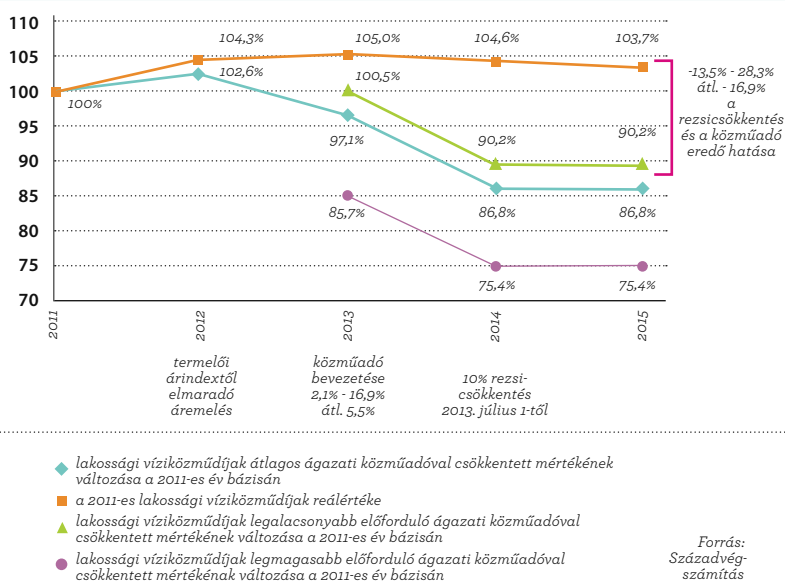
tana ki, ha a forgalmi adó mérséklése ellenére sem csökkenne a szolgáltatás ára, továbbá növelné a szektoron belüli egyenlőtlenségeket.

Így a közműadó kivezetése jelentheti az egyedüli járható utat, mely az intézkedési terv szerint biztosítja a rezsi-csökkentés fenntarthatóságát, a finanszírozhatóvá váló felújítások révén javul a szolgáltatás színvonala, elegendő fedezetet nyújt a gördülő fejlesztési tervek végrehajtására, javul a vállalatok likviditása, csökken a szolgáltatók közötti egyenlőtlenség, és közelebb viszi a szektort az önfenntartáshoz.

A közműadó kivezetése mellett szól az is, hogy az Európai Bizottság kötelezettszegési eljárást indított amiatt, hogy a közműadó nem építhető be az energiaszolgáltatók áraiba. Teljesen nyilvánvaló, hogy a víziközmű-szolgáltatás – bár nem része a kötelezettszegési eljárásnak – nem kezelhető másként, mint az energiaszolgáltatók esetében, márpedig ha ez így van, akkor itt is változtatni szükséges, melyre két elvi lehetőség van: vagy megszűnik a közműadó vagy beépül az árakba. Az utóbbi az energiaszektorban elképzelhető az energiahordozók jelentős import árcsökkenése miatt, a víziközmű-szektorot illetően viszont nincs egyetlen árkomponensben sem fedezet, így itt csak a közműadó megszüntetése jöhet szóba.

Az Intézkedési Terv a közműadó kivezetését nagyon fontos és nagyon sürgős feladatként jelöli meg, de ezen túlmenően nagyon fontos és sürgős feladatként sorolja a beruházási-pótlási fedezet díjban való érvényesítését, az áfa mértékének csökkentését, a díjszerkezet egységesítését, a nyilvántartási rendszerek egységesítését, a kintlévőség állományának csökkentését. Fontosnak és nagyon sürgősnek tartja pályázati

A közművezeték-adó és rezsi-csökkentés hatása a víziközmű-szolgáltatók által felhasználható pénzeszközökre (%)

lehetőségek biztosítását a működtető vagyon fejlesztésére, valamint a vízmérők hitelesítési idejének meghosszabbítását. Fontos és sürgős feladat az okosmérés, illetve a távleolvasási projektek támogatása, a szakember-utánpótlás, a foglalkoztatási gondok és az alacsony bérek rendezése.